

TANTÁRGYI ADATLAP

POLITIKAI MÉDIAGAZDASÁGTAN

BMEGT43M116

I. TANTÁRGYLEÍRÁS

1. ALAPADATOK

Tantárgy neve

POLITIKAI MÉDIAGAZDASÁGTAN

Azonosító

BMEGT43M116

A tantárgy jellege

kontaktórás tanegység

Kurzustípusok és óraszámok

<i>Típus</i>	<i>óraszám</i>
Előadás	2
Gyakorlat	2
Laboratórium	0

Tanulmányi

teljesítményértékelés
(minőségértékelés)

típusa

vizsgaérdemjegy

Kreditszám

4

Tantárgyfelelős

Neve *Beosztása* *Email címe*

Dr. Lakatos Zoltán egyetemi adjunktus lakatos.zoltan@gtk.bme.hu

Tantárgyat gondozó oktatási szervezeti egység

Szociológia és Kommunikáció Tanszék

A tantárgy weblapja

<https://edu.gtk.bme.hu>

A tantárgy oktatásának nyelve

magyar - HU

A tantárgy tantervi szerepe, ajánlott féléve

Szak: **Kommunikáció és médiatudomány mesterszak - Digitális média specializáció (2018-tól)**

Tantárgy szerepe: **Szakirányon választható**

Ajánlott félév: **0**

Szak: **Kommunikáció és médiatudomány mesterszak - Kulturális iparágak specializáció (2018-tól)**

Tantárgy szerepe: **Szakirányon kötelező**

Ajánlott félév: **2**

Szak: **Kommunikáció- és médiatudomány mesterszak - Kulturális terek specializáció (2016-tól)**

Tantárgy szerepe: **Kötelező**

Ajánlott félév: **3**

Szak: **Kommunikáció- és médiatudomány mesterszak - Digitális média specializáció (2016-tól)**

Tantárgy szerepe: **Kötelező**

Ajánlott félév: **3**

Szak: **Kommunikáció- és médiatudomány mesterszak - Kommunikációtervezés specializáció (2016-tól)**

Tantárgy szerepe: **Kötelező**

Ajánlott félév: **3**

Közvetlen előkövetelmények

Erős Nincs

Gyenge Nincs

Párhuzamos Nincs

Kizáró feltételek Nincs

A tantárgyleírás érvényessége

Jóváhagyta a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Kari Tanácsa (2023.03.29.) az 580251/13/2023 iktatószámmon hozott határozatával, amely érvényes 2023.03.29-től.

2. CÉLKITŰZÉSEK ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK

Célkitűzések

A kurzus a médiagazdaság, elsősorban a tömegmédiá szereplőinek tartalomtermelésével foglalkozik. Nézőpontja egyszerre szociológiai és közgazdaságtani: arra a kérdésre keressük a választ, hogy milyen társadalmi tényezők, mechanizmusok határozzák meg a tömegmédiá tartalomkínálatát. Elméleti alapjait tekintve a tananyag politikai médiagazdaságtan és nyilvánosság-szociológia. A középpontban az érdekek, a részvétel, a reprezentáció és a társadalmi erőforrások kérdései szerepelnek. A nyilvánosság az a tér, ahol a társadalom tagjai megfogalmazzák érdekeiket, és ellenőrzés alatt tartják a hatalom birtokosait — amennyiben ez egyáltalán lehetséges. A médiagazdaság termelési viszonyai, kapcsolata a hatalmi dimenzióval szorosan összefügg azzal, mennyire képes a nyilvánosság ezeket a funkciókat ellátni. Ha ezekkel a szempontokkal nem foglalkoznánk, akkor a médiapiacot pusztán fogyasztói igények kielégítésének tereként értelmeznénk, ahol a keresleti-kínálati viszonyok tárgyalása hatékonysági és menedzsment-kérdésekre egyszerűsödik.

Tanulmányi eredmények

Tudás

1. Társadalmi jelenségek működését leíró tudományos fogalomkészlet ismerete
2. Társadalomtudományi módszertanok ismerete
3. Társadalmi intézmények (jog, nyelv, vallás stb.) ismerete.

Képesség

1. Jártasság a szakirodalom-kutatásban
2. Argumentációs és racionális vitában részvétel képessége
3. Elemzési képesség.

Attitűd

1. Társadalomtörténeti nyitottság
2. Saját (nyugati) kulturális hagyományok akceptálása
3. A demokratikus és jogállami normák elfogadása

Önállóság és felelősség

1. Történetileg és politikailag koherens világnézet kialakítására való törekvés
2. Felelős, szakmai alapokon nyugvó társadalmi jelenlét
3. Szakmai normák elfogadás és érvényesítése.

Oktatásmódszertan

előadás és órai diszkusszió

Tanulástámogató anyagok

- A tantárgy elvégzéséhez szükséges oktatási anyagok, szakirodalom a kurzus moodle-oldaláról érhető el a hallgatóknak (edu.gtk.bme.hu) – Books, notes, downloadable materials (edu.gtk.bme.hu)
- Herman, Edward S. and Chomsky, Noam (2002) Manufacturing Consent: The Political Economy of The Mass Media, New York, Pantheon Books.
- A Propaganda Model (1-35.)
- Worthy and Unworthy Victims (37-86.)
- Conclusions (297-307.)
- Introduction (XI-XIX.)*
- Preface (LIX-LXIV.)
- Klaehn, Jeffery (2002) „A Critical Review and Assessment of Herman and Chomsky's 'Propaganda Model'“. In: European Journal of Communication. 17 (2), 147-182.
- Mullen, Andrew (2010) „Twenty years on: the second-order prediction of the Herman-Chomsky Propaganda Model“. In: Media, Culture & Society. 32 (4), 673-690.
- Noelle-Neumann, Elizabeth: A hallgatáspirál elmélete. In: Angelusz Róbert, Tardos Róbert, Terestyéni Tamás (2007) Média, nyilvánosság, közvélemény. Gondolat Kiadó: Budapest, 776-800.
- Lenskyj, Helen Jefferson (2008) Olympic Industry Resistance: Challenging Olympic Power and Propaganda, Albany, SUNY Press.
- 1. Introduction and Background (1-12)
- 2. Rights and Freedoms under Threat (15-29)
- 3. Olympic Impacts on Bid and Host Cities (31-49)
- 4. Canadian Olympic Wins and Losses (55-73)
- Pricewaterhouse Coopers (2006): Budapesti olimpia, megvalósíthatósági tanulmány, PwC.
- Budapesti Olimpia Mozgalom: Olimpia Törvény tervezet — a 2020. évi nyári Olimpiai és Paralimpiai Játékok rendezésére vonatkozó pályázatról”. Forrás: www.budapestiolimpia.hu/?page_id=28
- Centre on Housing Rights and Evictions (2007) Fair Play for Housing Rights: Mega-Events, Olympic Games and Housing Rights Opportunities for the Olympic Movement and Others, Geneva, COHRE.
- I. Mega-Events and Housing Rights (21-39)
- Lenskyj, Helen Jefferson (2008) Olympic Industry Resistance: Challenging Olympic Power and Propaganda, Albany, SUNY Press.
- 5. Education through (Olympic) Sport: Making Connections (77-112)
- 6. Olympic Education, Inc.: Colonizing Children's Minds? (113-128)

- Lenskyj, Helen Jefferson (1994) 'Buying and selling the Olympic Games: citizen participation in the Sydney and Toronto bids', *Proceedings of the Second International Symposium for Olympic Research*, pp. 70–77.
- Lenskyj, Helen Jefferson (1999) 'Sydney 2000, Olympic sport and the Australian media', *Journal of Australian Studies*, Routledge, 23(62), pp. 76–83.
- Hammer Ferenc (2006) *Közbeszéd és társadalmi igazságosság (A Fókusz szegénységábrázolásának értelmezése)*. Gondolat Kiadó, Budapest.
- 2. A bulvártévé forradalma (19-27)
- 3. A Fókusz témái (28-38)
- 4. Absztrakt kompozíciós utalások a szegénységriportokban (39-45)
- 5. Szubliminális-közeli utalások a szegénységriportokban (46-52)
- 6. A szegénységriportok képinek és szövegeinek értelmezése (53-86)
- 8. És akkor mi van?... — Reprezentáció, klasszifikáció, praxis (117-150)
- 11. Reprezentáció, társadalomszerkezet és társadalmi változás (179-231)
- 12. Reprezentáció, kulturális állampolgárság és legitimáció (232-252)
- Benkő Tibor: A cigányok sporttal kapcsolatos médiareprezentációjának elemzése. MA diplomamunka, BME/GTK 2014.
- elérhető a webtárhelyen: <http://moodle.szoc.bme.hu/mod/resource/view.php?id=2045>
- Csepeli György (1990) ...és nem is kell hozzá zsidó (*Az antiszemitizmus társadalom-lélektana*). Kozmosz Könyvek, Budapest.
- Politikai antiszemitizmus (52-58)
- Az antiszemitizmus lélektana (59-79)
- Antiszemitizmus Magyarországon (80-99)
- Khalidí, Rashid (2006) *The Iron Cage: The Story of The Palestinian Struggle for Statehood*, Oxford, Beacon Press.
- 4. The Revolt, 1948, and Afterward (105-139)
- Morris, Benny (2001) *Righteous Victims: A History of the Zionist-Arab Conflict, 1881-1998*, New York, Knopf Doubleday Publishing Group.
- The Six-Day War, 1967 (302-346)
- Chomsky, Noam (2006) *Failed States. The Abuse of Power and The Assault on Democracy*. Metropolitan Books, New York.
- 5. Supporting the Evidence: The Middle East (166-204)
- Sébastien Boussois: Izrael, szembesítve a múlttal (Tanulmány az új történelem hatásáról). L'Harmattan, Budapest, 2013
- I. rész, 3. fejezet: Demitizált történelem: 1948 valós története (az egész fejezet)
- International Court of Justice (2004) *Legal Consequences of The Construction of A Wall In The Occupied Palestinian Territory*. ICJ, 9 July, 2004. General List No. 131.
- Handley, R. L. and Ismail, A. (2010) 'Territory under siege: "their" news, "our" news and "ours both" news of the 2008 Gaza crisis', *Media, War & Conflict*, 3(3), pp. 279–297.
- Slater, Jerome (2012) 'Just War Moral Philosophy and the 2008–09 Israeli Campaign in Gaza', *International Security*, 37(2), pp. 44–80.
- Fisk, Robert (2006) *The Great War for Civilisation (The Conquest of The Middle East)*. Harper Perennial, London.
- 22. The Die Is Cast (1096-1156)
- Norris, Pippa, Kern, Montague and Just, Marion R. (2003) *Framing Terrorism: The News Media, The Government, and The Public*, New York, Routledge.
- 14. Kern, Just, and Norris: The Lessons of Framing Terrorism (281-302)
- Paolucci, Paul (2009) 'Public Discourse in an Age of Deception: Forging the Iraq War', *Critical Sociology*, 35(6), pp. 863–886.
- Morozov, Evgeny (2012) *The Net Delusion: The Dark Side of Internet Freedom*, New York, PublicAffairs.
- 1. The Google Doctrine (1-31)
- 2. Texting Like It's 1989 (33-56)
- 3. Orwell's Favorite Lolcat (57-84)
- 4. Why the KGB Wants You to Join Facebook (143-178).

II. TANTÁRGYKÖVETELMÉNYEK

A TANULMÁNYI TELJESÍTMÉNY ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

Általános szabályok

A 2.2. pontban megfogalmazott tanulási eredmények értékelése: Aláírás + vizsgaosztályzat a végső osztályzatban 1/3-os, illetve 2/3-os súllyal. Az aláírás megszerzésének feltétele, az aláírás érvényessége a) aláírást érő órai kérdés érdemi megválaszolása; b) az a) hiányában a félév végi zárthelyi dolgozat legalább elégséges teljesítése.

Teljesítményértékelési módszerek

Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részletes leírása: 1. Részteljesítmény-értékelés: Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részletes leírása: 2. Aláírás kétféleképpen szerezhető: 3. a) Aláírást érő órai kérdés 4. Nem minden oktatói kérdés megválaszolásáért jár aláírás, csak azokéért, amelyekkel kapcsolatban előre jelzem, hogy aláírás jár értük. Az aláírás feltétele, hogy a válaszon átjőjön a téma mindennapi sztereotípiákat meghaladó ismerete, illetve elvárható alaposabb indoklás. Nem feltétel, hogy a témáról "ugyanazt" tudjuk; az sem, hogy egyetértünk. 5. Aláírást érő kérdést mindig az éppen tárgyalt témára vonatkozóan tesztek fel, és csak egyszer. Ha óra közben senki nem válaszolta meg, később (pl. óra vége felé, e-mailben, a következő héten, stb.) nem lehetséges visszatérni rá, az a lehetőség elmúlt. Továbbá csak a még aláírást nem szerzett hallgatók válaszolhatnak — a katalógus alapján mindig tudom, kik a lehetséges válaszadók. (Aláírást már — akár korábbi félévben — szerzett hallgatónak nem ér egy ilyen kérdést felszólítás nélkül elsőnek megválaszolni. Abban az esetben, ha nincs jelentkező, előfordulhat, hogy megkérdezem, hogy az aláírással már rendelkezők közül tud-e valaki válaszolni.) 6. b) Félévvégi zárthelyi dolgozat 7. A félévvégi zárthelyi dolgozatot mindenkinek meg kell írnia. 8. Akik a félév során nem szereztek aláírást órai kérdés megválaszolásával, erre a félévvégi zh megírásával tehetnek próbát. Esetükben az aláírás feltétele a legalább elégséges zárthelyi. 9. Összegző tanulmányi teljesítményértékelés: 10. Itt két lehetőség van: 11. akinek zh-től függetlenül van aláírásuk (órán érdemben megválaszolt kérdés után, lásd fentebb: 1.a) megírhatnak egy "haladó" félévvégi zh-t, amelyre kaptak osztályzatokat, amennyiben az legalább elégséges megkapják megajánlott végleges osztályzatként; 12. azoknak az esetében, akik nem kaptak aláírást órai válasz után (lásd fentebb: 1.b) a zh- és az írásbeli vizsgaosztályzatuk súlyozott átlagából számítjuk a végleges osztályzatot: $13. \text{jegy} = (\text{zh} + (\text{vizsga} \times 2)) / 3$ 14. Megjegyzés: a 2.b kategóriába tartozó hallgatók, amennyiben az első próbálkozási lehetőség alkalmával írt zh-juk legalább elégséges, a pót zh-n választhatják a "haladó" zh-t, és az arra kaptak, legalább elégséges osztályzat megajánlott vizsgaosztályzatnak minősül. Fontos különbség azonban az 1.a kategóriába tartozókhöz képest, hogy a végső osztályzat az ő esetükben csak a fenti, súlyozott átlaggal számítható — azaz nem kérhetik az első zh-osztályzat figyelmen kívül ha

Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részaránya a minősítésben

- rövid válaszok / zh-k: 33

Vizsgaelemek részaránya a minősítésben

- vizsga: 66

Az aláírás megszerzésének feltétele, az aláírás érvényessége

Az aláírás feltétele a félévközi zárthelyi dolgozat legalább elégséges teljesítése.

Érdemjegy-megállapítás

Jeles	94
Jeles	80-95
Jó	70-79
Közepes	60-69
Elégséges	50-59
Elégtelen	< 50

Javítás és pótlás

A javítás és pótlás rendjét mindig a hatályos TVSZ szabályozza.

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka

részvétel a kontakt tanórákon	56
félévközi készülés a gyakorlatokra	15
felkészülés a teljesítményértékelésekre	30
házi feladat elkészítése	30
kijelölt írásos tananyag önálló elsajátítása	19
összesen	150

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Kari Hallgatói Képviselőlet véleményezése után jóváhagyta dr. Lógó Emma oktatási dékánhelyettes 2023.03.13-án. Érvényes 2023.03.13-tól.

III. RÉSZLETES TANTÁRGYTEMATIKA

TEMATIKAI EGYSÉGEK ÉS TOVÁBBI RÉSZLETEK

A félévben sorra vett témák

Bevezetés: a politikai médiagazdaságtan tárgya. A tömegmédia politikai ökonómiája: a propaganda-modell. 1. A tömegmédia politikai ökonómiája: a propaganda-modell. 2. Esettanulmány: Az olimpiaipar. 1. Érdekek, költségek, hatások. Esettanulmány: Az olimpiaipar. 2. PR és szocializáció. Esettanulmány: Szegénység. 1. Médiareprezentáció. Esettanulmány: Szegénység. 2. Ideológia. Esettanulmány: Antiszemitizmus és az arab-izraeli konfliktus. 1. Történeti háttér. Esettanulmány: Antiszemitizmus és az arab-izraeli konfliktus. 1. Történeti háttér (folytatás) 2. Terrorizmus: tények és reprezentációk. Esettanulmány: Antiszemitizmus és az arab-izraeli konfliktus. 2. Terrorizmus: tények és reprezentációk (folytatás). Esettanulmány: Háborúk: „War on Terror” és Irak 1. Esettanulmány: Háborúk: „War on Terror” és Irak 2. „Új” vs. „rég” média és a hatalom ellenőrzése 1.

További oktatók

Bátorfy Attila

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Tantárgyi adatlap I. és II. részén túli III. részét az érintett szak(ok) szakfelelőse(i)vel való egyeztetés alapján az 1.8. pontban megjelölt Szociológia és Kommunikáció Tanszék vezetője hagyja jóvá.